

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

โลกในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรง การพัฒนาประเทศให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาทางการศึกษา เพราะการศึกษานับเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ได้เน้นยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณธรรม นำความรู้เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันด้วยการพัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกวัยตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสังคมแห่งชาติ, 2549, ออนไลน์)

ทั้งนี้การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันจึงมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ มีความรู้ และใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพเพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ ได้มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองตั้งแต่การเลือกวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในรูปแบบและวิธีที่หลากหลาย และสามารถประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยที่ผู้สอน/อาจารย์มีบทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รักที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งเป็นคุณลักษณะของคนที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (กรมวิชาการ, 2541, หน้า 20-21)

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นวิธีการเรียนรู้ที่สำคัญยิ่งสำหรับผู้เรียนในยุคปัจจุบันที่จำเป็นต้องแสวงหาความรู้อยู่เสมอเพื่อให้ก้าวทันเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ ๆ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนับเป็นวิธีการเรียนการสอนหลักที่สำคัญในระดับอุดมศึกษาโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะความสามารถในการศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการเอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงเป็นคุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งของการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นแนวทางหนึ่งที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสภาพปัจจุบันเนื่องจากการเรียนที่ทำได้

บุคคลมีการริเริ่มการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง วิเคราะห์ความต้องการที่จะเรียนรู้ของตนเอง กำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ แสวงหาแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมและประเมินผลการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถวางแผนด้วยตนเองตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการเรียนรู้ เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องรับผิดชอบตนเองมากขึ้น (Knowles, 1975, p.15) แต่ผลที่ตามมาจะสามารถสร้างให้คนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต สนับสนุนสภาพ “สังคมแห่งการเรียนรู้” (สุนทรา โดบัว, 2546, หน้า 2)

ในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามแนวคิดของโนลส์ (Knowles, 1975) ที่เห็นว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้รับผิดชอบควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดทั้งกระบวนการ เริ่มตั้งแต่ 1) การวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ 3) การวางแผนการเรียนรู้ 4) การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ และ 5) การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยที่คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และได้ทำการจัดกลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (พิศดี มินศิริ, 2547; กนกวรรณ ศรีลาเลิศ, 2549; มรุต ก้องวิริยะไพศาล, 2549; สุชาลินี ใจเย็น, 2545; สุรรัตน์ ศรีบุญเรือง, 2550) เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (พชชนัน นิรมิตร ไชยนนท์, 2549; มรุต ก้องวิริยะไพศาล, 2549; สุรรัตน์ ศรีบุญเรือง, 2550) การรับรู้ความสามารถของตน (พชชนัน นิรมิตร ไชยนนท์, 2549) และปัจจัยทางสังคม ประกอบด้วย บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ (พิศดี มินศิริ, 2547; สุชาลินี ใจเย็น, 2545; ปรีนดา ตาสี, 2551) และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน (พชชนัน นิรมิตร ไชยนนท์, 2549; มรุต ก้องวิริยะไพศาล, 2549; ปรีนดา ตาสี, 2551)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตจัดอยู่ในกลุ่มมหาวิทยาลัยที่เน้นการผลิตบัณฑิตและพัฒนาสังคม มีการจัดการเรียนการสอนและภารกิจอื่นทั้งในมหาวิทยาลัยและศูนย์การศึกษานอกมหาวิทยาลัยที่กระจายอยู่ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่าง ๆ ทุกภูมิภาคของประเทศ ตลอดระยะเวลากว่า 70 ปี จากโรงเรียนมัธยมวิสามัญการเรือนจนมาเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต การพัฒนาความเข้มแข็งของมหาวิทยาลัยตั้งอยู่บนพื้นฐานความเข้มแข็งของความสามารถทางวิชาการที่มีมาอยู่เดิม และปรับปรุงพัฒนาให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ การนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ ตลอดจนการบริหารจัดการที่เป็นรูปแบบของสวนดุสิตจากภาวะผู้นำขององค์กรได้หล่อหลอมและสร้างเป็นวัฒนธรรมของสวนดุสิต

ที่มีความโดดเด่น และสามารถอยู่รอดได้ภายใต้สถานการณ์ของการแข่งขัน และสิ่งแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความเข้มแข็งในวัฒนธรรมของสวนดุสิตอยู่ในรูปแบบของการมีบุคลิกภาพที่ดี การศึกษาหาความรู้และพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ อยู่เสมอ ความมีวินัยและการรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ ความมีระเบียบและประณีตในงานที่ทำมีความรู้จริงในสิ่งที่ทำ (มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2552, ออนไลน์) จากแนวคิดดังกล่าว จะเห็นได้ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตให้ความสำคัญที่จะพัฒนานักศึกษาและบุคลากรให้มีทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ให้สามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ให้เป็นประโยชน์แก่สังคม และส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่รักในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

จากความสำคัญที่ได้กล่าวไปข้างต้น ทำให้คณะผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต โดยทำการศึกษาว่าปัจจัยใดที่มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อการทำงานการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตและจะส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอันจะนำไปสู่การเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาและพัฒนาให้นักศึกษาสำเร็จเป็นบัณฑิตที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของการศึกษา ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นสารสนเทศสำคัญที่จะช่วยให้ผู้บริหาร คณาจารย์และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาทักษะและกระบวนการการเรียนรู้ของนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและสามารถสร้างบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามยุทธศาสตร์ของประเทศและของมหาวิทยาลัยต่อไป

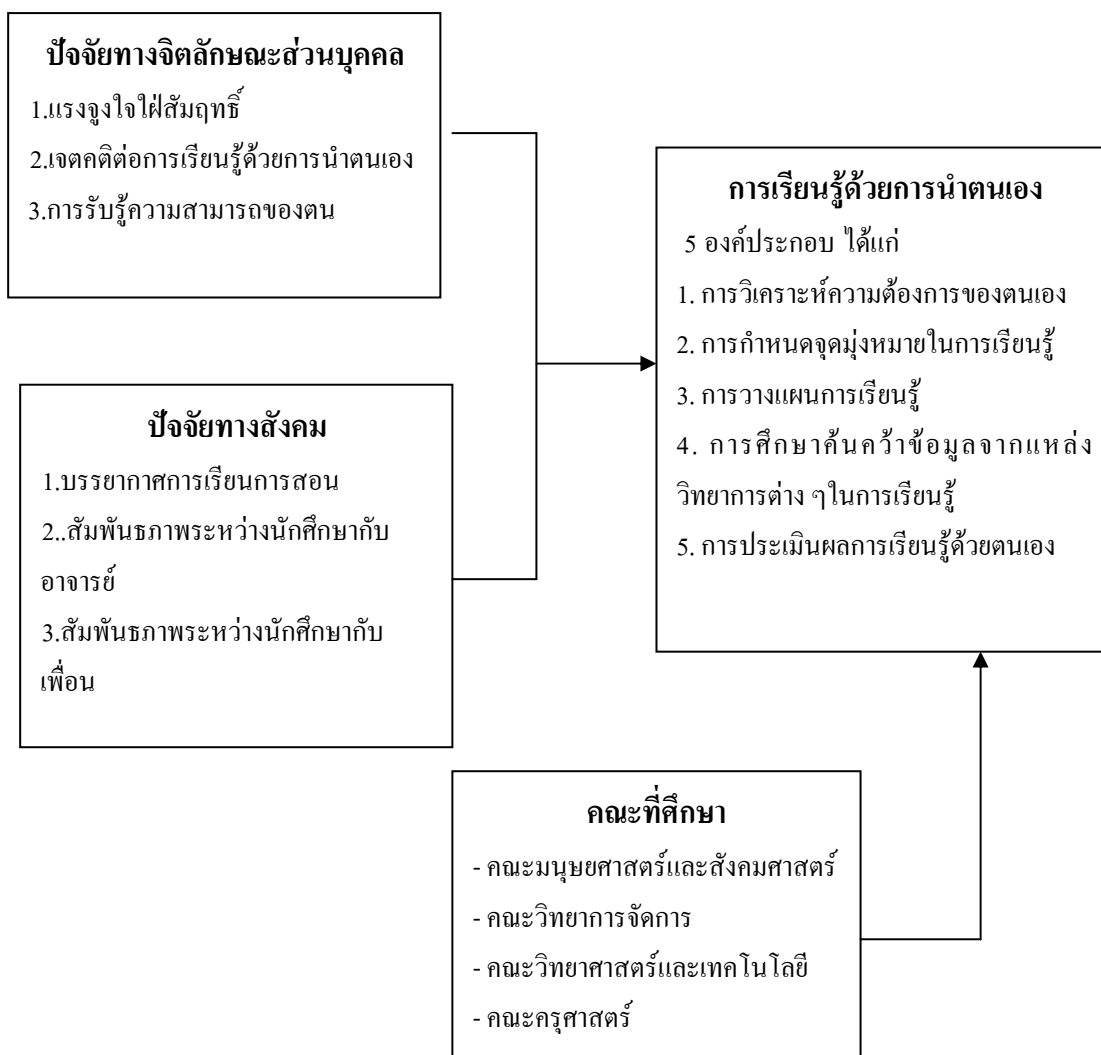
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคมและการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
4. เพื่อเปรียบเทียบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จำแนกตามคณะที่ศึกษา

กรอบแนวคิด

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยใช้แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของโนลส์ (Knowles,1975) ที่เสนอไว้ว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ คือ 1) การวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ 3) การวางแผนการเรียนรู้ 4) การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ในการเรียนรู้ และ 5) การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยจะจัดกลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ 1) ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคล และ 2) ปัจจัยทางสังคม ซึ่งจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ตัวแปรทางจิตลักษณะส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีหลายตัวแปร อาทิ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (พิศดี มินศิริ,2547; กนกวรรณ ศรีลาเลิศ,2549 ; มรุต ก้องวิริยะไพศาล,2549; สุธาสิณี ใจเย็น, 2545; สุรรัตน์ ศรีบุญเรือง,2550) เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (พชชนัน นิรมิตรไชยนนท์,2549; มรุต ก้องวิริยะไพศาล, 2549; สุรรัตน์ ศรีบุญเรือง,2550) การรับรู้ความสามารถของตน(พชชนัน นิรมิตรไชยนนท์,2549) และตัวแปรปัจจัยทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีหลายตัวแปร อาทิ บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ (พิศดี มินศิริ,2547 ; สุธาสิณี ใจเย็น,2545 ; ปรินดา ตาสี, 2551) และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน(พชชนัน นิรมิตรไชยนนท์, 2549; มรุต ก้องวิริยะไพศาล,2549; ปรินดา ตาสี, 2551) โดยในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตระดับปริญญาตรี และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำนุ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา นอกจากนี้ยังต้องการทำการเปรียบเทียบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาแต่ละคณะ เนื่องจากแต่ละคณะมีความแตกต่างในด้านธรรมชาติของ หลักสูตร เนื้อหาวิชาและการจัดการเรียนการสอน จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น จึงนำมาสู่การกำหนด กรอบแนวคิดของการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลบางประการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2. ปัจจัยทางสังคมบางประการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
3. ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมสามารถทำนายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
4. นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตในแต่ละคณะที่ศึกษามีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ปีการศึกษา 2551 จำนวน 38,181 คน (ข้อมูลจากศูนย์คอมพิวเตอร์ ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2551)

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะคณะที่มีนักศึกษาครบทั้ง 4 ชั้นปี ซึ่งมีอยู่ 4 คณะ ได้แก่ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ตัวแปรที่ศึกษา

1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่

- 1.1.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- 1.1.2 เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
- 1.1.3 การรับรู้ความสามารถของตน

1.2 ปัจจัยทางสังคม ได้แก่

- 1.2.1 บรรยากาศการเรียนการสอน
- 1.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์
- 1.2.3 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน

1.3 คณะที่ศึกษา ได้แก่

- 1.3.1 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- 1.3.2 คณะวิทยาการจัดการ
- 1.3.3 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 1.3.4 คณะครุศาสตร์

2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 5 องค์ประกอบ

- 2.1 การวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง
- 2.2 การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้
- 2.3 การวางแผนการเรียนรู้
- 2.4 การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ในการเรียนรู้
- 2.5 การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ระยะเวลาในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาระหว่างเดือนมิถุนายน 2551- มีนาคม 2552

นิยามศัพท์

1. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง พฤติกรรมที่นักศึกษาแสดงออกถึงความสามารถในการเรียนรู้ เป็นความพยายามในการที่จะเพิ่มพูนความรู้และทักษะการเรียนรู้ของตนเองจนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ตามความต้องการหรือความสนใจของนักศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยใช้แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ โนลส์ (Knowles, 1975) ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ การวางแผนการเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ในการเรียนรู้ ตลอดจนการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.1 การวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง หมายถึง การที่นักศึกษาสามารถกำหนดความต้องการในสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้และมีความสนใจโดยที่นักศึกษาเป็นผู้กำหนดและริเริ่มด้วยตนเอง

1.2 การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ หมายถึง การที่นักศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างชัดเจนและสามารถเข้าใจในจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ว่า นักศึกษาต้องการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ไปเพื่ออะไรและเมื่อเรียนไปแล้วจะได้ประโยชน์อะไรได้บ้าง

1.3 การวางแผนการเรียนรู้ หมายถึง การที่นักศึกษาสามารถกำหนดวิธีการ ขั้นตอน และรูปแบบของการเรียนรู้ มีการแบ่งสรรเวลาในการดำเนินการเรียนรู้รวมถึงสามารถระบุวิธีการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการจะเรียนรู้ให้มากที่สุด เพื่อให้การเรียนรู้ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้

1.4 การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ในการเรียนรู้ หมายถึง การที่นักศึกษาสามารถกำหนดแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าให้มีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ของตนเองว่าเรื่องใด ควรจะศึกษาจากแหล่งวิทยาการใด ซึ่งแหล่งวิทยาการอาจเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือ ศึกษาค้นคว้าเอกสารจากห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ ฐานข้อมูล อิเลคทรอนิกส์ สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นต้น

1.5 การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การที่นักศึกษาสามารถตัดสินใจได้ว่าเมื่อผ่านกระบวนการในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแล้ว นักศึกษาสามารถบรรลุการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งเอาไว้มากน้อยเพียงใดและสามารถวิเคราะห์ตนเองได้ว่าข้อดีและข้อบกพร่องอะไรที่ต้องปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

การวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองวัดจากแบบวัดที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของโนลส์ (Knowles, 1975 ,pp.18,25;1980 pp.273-297) ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ จากจริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

2. ปัจจัยทางจิตลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะต่าง ๆ ของตัวนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วย แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และ การรับรู้ความสามารถของตน

2.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง คุณลักษณะของนักศึกษาที่มีความต้องการหรือความปรารถนาที่จะได้รับผลสำเร็จในสิ่งที่มุ่งหวัง ไม่ย่อท้อแม้จะมีอุปสรรค โดยมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเพียรพยายามมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์วัดได้จากแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยพัฒนาและปรับปรุงจากแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของพิศดี มินศิริ (2547) มรุต ก้องวิริยะไพศาล (2549) และ กนกวรรณ ศรีลาเลิศ (2549) ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ จากจริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีการแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

2.2 เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง ความรู้สึกของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองซึ่งอาจเป็นทางบวกหรือทางลบ เช่น ชอบหรือไม่ชอบต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองวัดได้จากแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยพัฒนาและปรับปรุงจากแบบสอบถามเจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของพชชนัน นิรมิตรไชยนนท์ (2549) และมรุต ก้องวิริยะไพศาล (2549) ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ จากจริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีเจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

2.3 การรับรู้ความสามารถของตน หมายถึง การที่นักศึกษาตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตนเองในการเรียนว่ามีความสามารถที่จะทำได้หรือไม่และสามารถทำได้ในระดับใด

การรับรู้ความสามารถของตนวัดได้จากแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยพัฒนาและปรับปรุงจากแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนของหทัยทิพย์ ภาคอินทรีย์ (2545) และ พชชนัน นิรมิตรไชยนนท์ (2549) ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ จาก ไม่สามารถทำได้ มั่นใจน้อยมาก มั่นใจน้อย มั่นใจปานกลาง มั่นใจมาก มั่นใจมากที่สุด ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีการรับรู้ความสามารถของตนสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

3. ปัจจัยทางสังคม หมายถึง สภาพการณ์ของปัจจัยทางสภาพแวดล้อมของสถาบันการศึกษาที่มีผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา ซึ่งได้แก่ บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน

3.1 บรรยากาศการเรียนการสอน หมายถึง สภาพการณ์ทางการเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา ได้แก่ วิธีการสอนของอาจารย์ที่ทำให้การเรียนน่าสนใจ ความตั้งใจในการสอน การเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นซักถาม การใช้สื่อประกอบการสอนของอาจารย์สอนครอบคลุมเนื้อหาวิชา ความทันสมัยและคุณภาพการใช้งานของอุปกรณ์การเรียนการสอน และความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้

บรรยากาศการเรียนการสอนวัดได้จากแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยพัฒนาและปรับปรุงจากแบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอนของพิศดี มินศิริ (2547) ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ จากจริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีบรรยากาศการเรียนการสอน สูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ หมายถึง พฤติกรรมที่อาจารย์และนักศึกษาปฏิบัติต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยอาจารย์ให้การดูแลเอาใจใส่ ให้ความเป็นกันเองต่อนักศึกษา ให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่นักศึกษาทั้งในด้านส่วนตัวและด้านการเรียน ในขณะที่นักศึกษาก็ให้ความเคารพเชื่อฟังอาจารย์ ตั้งใจและสนใจกระทำในสิ่งที่อาจารย์อบรมสั่งสอน และซักถามอาจารย์เมื่อมีข้อสงสัยด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์วัดได้จากแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยพัฒนาและปรับปรุงจากแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ ของพิศดี มินศิริ (2547) ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ จากจริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์สูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่นักศึกษาและเพื่อนปฏิบัติต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันในด้านการเรียน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อน มีความห่วงใยและสนิทสนมซึ่งกันและกัน

สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อนวัดได้จากแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยพัฒนาและปรับปรุงจากแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อนของพิศดี มินศิริ (2547) และ มรุต ก้องวิริยะไพศาล(2549) ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ จาก

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าแสดงว่ามีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน สูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร คณาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ใช้เป็นแนวทางในการวางยุทธศาสตร์การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนคูสิตให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้ที่รักในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอและสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของการศึกษา